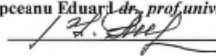

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”
INSTITUTUL DE CERCETARE, INOVARE ȘI TRANSFER TEHNOLOGIC

APROBAT
în ședința Consiliului Științifico-Didactic
din 27 iunie 2023, proces verbal nr. 4
Președinte: Coropceanu Eduard dr., prof.univ.

RAPORTUL GENERAL
PRIVIND ACTIVITATEA DE CERCETARE
ÎN SEMESTRUL I (trim. I, trim. II) 2023
(conform structurii ANCD)

Proiectul Fundamentarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice
în contextul provocărilor societale

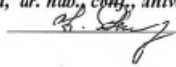
Prioritatea strategică IV – Provocări societale

Înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul 20.80009.0807.45

Termen de executare: 03 ianuarie - 30 iunie 2023.

Conducător de proiect VICOL Nelu, conf.univ.dr.

Coordonat
Director adjunct ICIT
Pogolșa Liliă, dr. hab., conf., univ.

Chișinău 2023

CUPRINSUL:

1. Lista executorilor (Anexa 1)	3
2. Sarcinile propuse spre realizare pentru Semestrul I (trimestrul I și trimestrul II).....	4
3. Rezumatul rezultatelor științifice ale cercetărilor realizate în cadrul proiectului pentru etapa de raportare	5
4. Concluzii	15
5. Lista publicațiilor științifice ce țin de rezultatele obținute în cadrul proiectului (Anexa 1)	19
6. Alte date importante (conform Anexei 2 din rapoartele individuale)	22

Lista executorilor (funcția în cadrul proiectului, titlul științific), 2023

Nr d/o	Numele/Prenumele	Titlul științific	Norma	Tipul angajării	Funcția în cadrul proiectului
1	Pogolșa Lilia	Dr.hab.conf.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet.șt. princip.
2.	Țviracun Victor	Dr.hab.prof.univ.	0,25	Cumul extern	Cercet.șt. princip.
3.	Țviracun Victor	Dr.hab.prof.univ.	0,25	Cumul extern	Cercet.șt. coord.
4.	Vicol Nelu	Dr.conf.univ.	1,0	Bază	Cercet.șt. coord.
5.	Vicol Nelu	Dr.conf.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet.,t.coord.
6.	Patrașcu Dumitru	Dr.hab.prof.univ.	0,5	Cumul extern	Cercet.șt. coord.
7.	Afanas Aliona	Dr.conf.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet.șt. coord.
8.	Zubenschi Mariana	Dr.conf.univ.	0,5	Cumul extern	Cercet.șt. coord.
9.	Gherștega Tatiana	Dr.	0,25	Cumul extern	Cercet.șt. super.
10.	Gherștega Tatiana	Dr.	0,25	Cumul extern	Cercet. științific
11.	Melnic Natalia	Dr.lect.univ.	0,25	Cumul intern	Cercet. științific
12.	Bâcu Victor	Dr.conf.univ.	0,5	Cumul extern	Cercet. științific
13.	Perlman Victoria	Doctorandă	1,0	Bază	Crcet.șt. stagiar
14.	Niculcea Tatiana	Doctorandă	0,25	Cumul extern	Cercet.șt.stagiar
15	Răileanu Olga	Dr.conf.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet.șt.coord.
16.	Cuznețov Larisa	Dr.hab.prof.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet.șt.princip.
17.	Oloieru Anastasia	Dr.lect.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet.științific
18.	Calaraș Carolina	Dr.lect.univ.	0,5	Cumul intern	Cercet. științific
		Total	8,5		

**Sarcinile
propușe spre realizare pentru Semestrul I (tr. I, trim. II) 2023**

Obiectivul general:

Valorizarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în procesul de formare profesională continuă și inițială

Obiectivul specific:

Trimestrul I: Implementarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în procesul de formare inițială și continuă (Etapa pre-experimentală)

Trimestrul II: Validarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în procesul de formare continuă și inițială (Etapa experimentului de formare)

Rezumatul rezultatelor științifice efectuate în cadrul proiectului pentru etapa de raportare

Reformele educaționale inițiate în Republica Moldova au remarcat necesitatea profesionalizării cadrelor didactice în contextul provocărilor societale. În acest context este credibilă cercetarea în cadrul paradigmei respective și, în urma analizei realității, cercetătorii proiectului au identificat conceptul respectiv și componentele acestuia.

Dat fiind că noțiunea de paradigmă a generat mai multe discuții și dezbateri privind definirea sa, cu certitudine, susținem că paradigma rămâne a fi un cadru general de referință ce corelează între ele conceptele și teoriile care dirijează activitatea și raționamentele cercetătorilor cointeresați de elaborarea, obținerea și dezvoltarea cunoștințelor, așadar, asigurând coeziunea unei comunități științifice în legăturile pe care le menține cu obiectele cunoașterii.

Paradigma asigură dimensionarea și funcționarea sistemului de învățământ bazat pe principiile:

- accesibilității: fiecărui cetățean trebuie să i se garanteze dreptul la educație în raport cu posibilitatea, dorințele, expectanțele și condițiile asumate;
- deschiderii: învățământul trebuie să-i ofere fiecărui cetățean posibilitatea intrării și ieșirii din sistem la orice nivel, în orice structură, respectând normele stipulate;
- pluralismului: educația trebuie să recunoască și să sprijine învățământul de stat, învățământul particular sau învățământul confesional;
- particularizării: structura și conținutul educativ trebuie structurat la specificul cultural, lingvistic, confesional al contingentelor școlare;
- funcționalității: învățământul trebuie să comporte un caracter internațional și programabil datorită normelor juridice, etice, didactice emise în mod explicit;
- autoconstrucției, autoreglării și perfecționării prin mecanisme interne (autoevaluări) sau externe (agenții de monitorizare a calității).

În contextul celor menționate se impun 4 verbe esențiale, și anume:

A investi: investirea în oameni urmărind talentul și atitudinea;

A crea: crearea unui climat organizațional pro-activ și bazat pe încredere;

A redefini: redefinirea a ceea ce este vetust care nu produce maxim de efecte, ci deranjează și nu motivează;

A educa în „școala fără ziduri”, într-un climat deschis, transformativ și transnațional.

Educația trebuie să fie sustenabilă, diversificată, puternică și credibilă, ca să avem cadre didactice reflective și de calitate...

Deci, tindem către un ideal, pe care grecii îl identificau în „*kalos k'agathos*”, adică „frumos și bun”, în care „bun” este considerat în termeni morali. Deci, vrem să credem în ideile umanistice prin legătura dintre fenotipul „bun/normal” și valoarea sa morală/etică. Deci, vrem să nu pierdem nimic din procesul „domesticirii” noastre – reflexele declanșate din tiparele înăscute („...am fost creați de natură ca animale cu capacitate de autodomesticire...”, după cum punctează Konrad Lorenz¹), să fim paradigmatici prin armonia „*imprinting*”-ului, a *întipăririi*, într-o nouă moralitate și într-o nouă responsabilitate a condiției noastre umane prin observație,

¹ Lorenz K., Și el vorbea cu patrupezele, cu păsările și cu peștii. Așa a descoperit omul câinele. Iași: Polirom, 2000

implicație, explicație și similitudine², aceasta din urmă semnificând doctrina³ că individul intuiește, cunoaște realitatea transmisă „din generație în generație”, deci prin mecanismele fenomenului transcultural și transgeneraționist confirmat de contextele comunicării, fie verbale, fie scrise etc.

Așadar, posedăm aceste „motoare” ascunse ce intră în acțiune cu cea mai mare precizie în funcție de contextul în care ne aflăm și ne servesc interesele personale și de grup.

Anume în acest sens a fost valorificat textul monografiei conform structurii în două capitole: capitolul I. Configurări epistemice ale fundamentării paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice; capitolul II. Configurări metodologice ale paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice), fiecare conținând și subcapitole.

Semnificațiile teoretică și metodologică ale monografiei rezidă în următoarele contexte:

- a) profesionalizarea cadrelor didactice în contextul provocărilor societale: paradigmă sau politică educațională?;
- b) constatări, analize, soluții și modele ale fundamentării cadrului normativ și reglementativ privind recrutarea, selecția, angajare și menținerea cadrelor didactice în sistemul educațional;
- c) metaformarea cadrelor didactice: ancoraj paradigmatic transversal, axiologic, filosofic și acțional creativ: similitudine și mentorat;
- d) activitatea reflectivă a cadrului didactic: modele descriptive și structural-funcționale;
- e) profesorul reflectiv și profesorul cercetător: profil de personalitate, mecanisme și modele.

Pentru omul modern lucrurile au evoluat în privința sistemelor de semnalizare a poziției ierarhice, fie socioculturală, fie socioprofesională. În acest sens, cadrele didactice, care sunt contemporanii noștri intelectuali, cu toate genialitățile lor simple,

- pe ce piedestal se afirmă ele?,
- ce reprezintă școala pentru ele: un frumos și comod edificiu istoric sau modern din pereți, un „cerc strâmt” în care „norocul și-l petrec” sau un spirit ce „s-a clădit” în acest edificiu?,
- cum „se imprimă” cadrele didactice în sistemul și în procesul educațional?,
- cum sunt profesionalizate ele?,
- ce politici promovează în acest sens instituțiile pedagogice și ministerul de resort?,
- sunt depășite disfuncțiile tradiționale, limitele și constrângerile impuse de diferitele discipline academice în învățământul pedagogic?,
- este suficientă doar profesionalizarea pedagogică „la suprafață” sau trebuie să implementăm „în imersiune” o profesionalizare a cadrelor didactice de tip „hibridare intelectuală progresivă” (aidoma ritualizării comportamentale ca fiind o componentă-cheie a culturii umane)?,
- sunt motivate cadrele didactice în „a pași” în afara *zeitgeist*-ului, în afara spiritului timpului?;

² Șlehtițchi Mihai, Similitudinea umană între mărimea taliei și capacitățile intelectuale, poziționarea atitudinală și trăsăturile de personalitate. În: Revista științifico-practică „Psihologie”, nr. 4, Chișinău, 2012, p. 36-54

³ Vicol Nelu, Educația corectivă. O metaforă societală, culturală și psihopedagogică. Chișinău: Tipogr. „Totex-Lux”, 2020

- ce își doresc, ce vor cadrele didactice de la școală, de la comunitate, de la guvern, de la societate?

Aceste întrebări semnifică demersul esențial de valorizare a paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice⁴ și ele sunt identificate în contextul situației de astăzi privind profesionalizarea acestora, de la formarea inițială până la formarea continuă, în al cărei proces mai este sesizabilă *remanența modelului și a paradigmei tradiționale*⁵, cu menținerea viziunii categoriale asupra dezvoltării profesionale, ce constituie o serioasă barieră în calea *dezvoltării non-categoriale* a formării cadrelor didactice, deci *metaformarea*.

Metaformarea se referă efectiv, nu metaforic, la pregătirea pedagogică a cadrelor didactice, situată dincolo de specializările universitare, deci situate pe fundamental și în contextul transversalității. Metaformarea privită ca *proces de pregătire pedagogică* a profesorilor de toate specialitățile, beneficiază, în ultimele decenii de un cadru unitar *instituțional* (structuri specializate în formarea pedagogică) și *curricular* (realizare în cadrul științelor și a filosofiei educației)⁶.

Așadar, tot ceea ce se întâmplă și în educație este relaționat în logica schimbărilor paradigmatică, acestea semnificând o *construcție mentală* pentru un interval de timp ce oferă soluții în anumite probleme⁷, pentru o nouă imagine a filosofiei și științei domeniului în direcția „umanizării științei”.

Unii cercetători ai domeniului educational consideră componenta mentală⁸ ca una dintre dimensiunile esențiale ale activității cadrului didactic în actul de instruire și de formare a intelectualului țării, acesta fiind absolventul școlii. Or, cadrul didactic își construiește „regatul mental”, mentalitatea profesională, acel „la raison d’être”, acel „modus vivendi et sentiendi” sau „vârful de lance” al carierei profesionale, ce conduc spre înaltă disciplină personală și profesională, spre talent rar și organizațional, edificându-și identitatea profesională la rangul lui *Homo Faber*, al lui *Homo Constructivus* și al lui *Homo Creativus*. În rangurile acestea se identifică

a) atât *profesorul cultivat* care trebuie să fie, în mod ordinar, un *intelectual veritabil*, adică cineva care își organizează adaptarea la mediu și cucerirea ambianței după o *schemă rațională*, pe care și-a constituit-o personal,

b) cât și *profesorul* care trebuie să dea dovadă întotdeauna de un *spirit critic adevărat*, iar calitățile lui dominante fiind *ascuțimea și iluminarea minții*, creativitatea imaginației, luciditatea față de sine însuși, moderația demersurilor și modestia personală, dar și profesorul

⁴ Vicol Nelu, Pogolșa Lilia, Țvircun Victor (coord.), Paradigma de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale. Monografie colectivă. Chișinău: CEP UPSC, 2022. **Notă:** lucrarea respectivă a fost elaborată în cadrul proiectului „Fundamentarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale. Cifru: 20.80009.0807.45”. Conducător de proiect: conf.univ.dr. Nelu Vicol.

⁵ **Tradiție:** continuitate comportamentală de-a lungul unei perioade de timp ce traversează mai multe generații, pe calea transmiterii verticale, de la o generație la alta, în opoziție cu transmiterea orizontală din cadrul unei aceleiași generații.

⁶ Cristea Gabriela, Profesionalizarea pedagogică a cadrelor didactice prin învățământul universitar: importanța didacticii generale. În: Educația de calitate în contextul provocărilor societale (Coord.: Vicol Nelu, Pogolșa Lilia, Țvircun Victor). Materialele Conferinței Științifice cu participare Internațională, 21.10.2022. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2022, p. 321-327

⁷ Patrașcu Dumitru, Gaștea Ruslan, Fantasma mentalității. Chișinău: Î.S.F.E.-P. Tipografia Centrală, 2011, pp. 299-316

⁸ Vicol Nelu, Pogolșa Lilia, Țvircun Victor et alii, Paradigma de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale. Chișinău: CEP UPSC, 2022, p.

care posedă șansa unică de a-și putea grefa *perfecționarea intelectuală* direct pe activitatea sa profesională, evitând astfel orice dicotomie între muncă și timpul liber, între sarcinile obligatorii și aspirațiile spontane⁹.

Pentru a contura o sinteză a acestui concept, trebuie să identificăm anumiți factori ce contribuie la „deschiderea minții”, la „deschiderea spiritului profesionist” și la „deschiderea orizonturilor profesionale” în construirea „regatului mental” al carierei didactice, deci în activitatea mentală a cadrului didactic. Așadar, cadrul didactic ar trebui să urmeze ceea ce a postulat Nisargadatta Maharaj și anume că „aduci claritate în minte observându-te; lipsa de atenție aduce obscuritate; atenția aduce claritate”. Aici nu putem ignora *problematica domeniului de filosofie a minții* ce tinde să se concentreze asupra

- a ceea ce este posibil,
- a ceea ce este necesar,
- a ceea ce este esențial,

prin contrast cu

- a ceea ce este „pur și simplu” – ordinar, obișnuit¹⁰.

Așadar, *mentalese*, minte deschisă, spirit deschis, semnifică o construcție profesională holistică a activității mentale a cadrelor didactice, reflectată și sesizată și *prin concepția și prin conștiința pedagogică a cadrului didactic, prin optimismul pedagogic, prin calitatea educației, prin cultura calității, prin inteligența emoțională, prin motivație, prin reflecție și prin demnitatea profesională și umană ale cadrului didactic*, care, toate, declanșează activitatea de perfecționare și de construcție a *identității mentale, personale și profesionale*.

Aceasta înseamnă identificarea și cultivarea *inteligenței umane* a cadrului didactic în folosul umanității și promovarea oportunităților intelectuale și sociale stimulante pentru membrii comunității pedagogice. Or, *educația de calitate* nu poate fi realizată dacă profesorii și elevii/studentii nu sunt implicați profund în procesul de cercetare-inovare, de dezvoltare a gândirii critice, creative, a inteligenței emoționale, iar managementul interacțiunii subiect-subiect al învățării nu este asigurat de tehnologii educaționale moderne și dacă actul didactic nu semnifică un produs al activității și al identității mentale ale cadrului didactic.

În contextul logicii schimbării paradigmatică, profesionalizarea cadrelor didactice trebuie să se producă în baza unor conformități epistemice și metodologice în cadrul *culturii umane*, relaționate de *esența minții umane* ce rezidă în capacitatea de a transmite *cunoașterea acumulată*: fiecare generație se construiește pe baza cunoașterii culturale a generației precedente și transmite mai departe generației următoare împreună cu adăugirile pe care le-a realizat (un *proces tradigenetic, transgeneraționist* sau o *tradiție în creștere*¹¹).

Este cât se poate de emblematică și de necesară citirea a unei cărți (oricare ar fi domeniul) în fiecare săptămână pentru dezvoltarea culturală armonioasă a fiecărei generații!

Chintesența valorificării paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice o semnifică elementul-cheie în evoluția umană a capacității de „fulgurare” (efect de *translație* prin iluminare, lumină creatoare, străfulgerare creatoare, efect de *translație*). Or, ceea ce este

⁹ Ibidem, p. 138

¹⁰ Callo Tatiana, Praxiu pedagogic sau câteva reguli pentru a menține pedagogul în postmodernitate. În: Revista Didactica Pro..., nr. 2(30), anul 2005, p. 15-20

¹¹ Vicol Nelu, Educația corectivă. O metaforă societală, culturală și psihopedagogică. Chișinău: Tipogr. „Totex-Lux”, 2020

învățat, precum și felul în care este învățat un lucru sunt elemente ale culturii umane (cultura este acel „ceva” ce ne lasă să învățăm unele lucruri și ne interzice să învățăm alte lucruri).

Referitor la *orientările contemporane*, se evidențiază faptul că în educația adulților se pune un mare accent pe prospectarea *nevoilor de dezvoltare*, fie că este vorba despre cele personale sau profesionale¹². Printre *caracteristicile învățării la vârsta adultă*, se evidențiază:

- centrarea pe sarcină și pe problemă,
- autonomia, capacitatea de a prognoza efectele învățării în plan cognitiv și comportamental,
- tendința de a utiliza experiența de viață și de a selecta conținuturile în acord cu cerințele de dezvoltare proprie.

În acest context, M. Knowles propune utilizarea termenului „self-directed learning” („învățarea direcționată spre sine”, „învățarea autodirijată”), deoarece reprezintă un proces în care inițiativa o dețin indivizii, cu sau fără ajutorul altora. Se pune accent pe „diagnosticarea propriilor nevoi de învățare, formularea scopurilor învățării, identificarea resurselor umane și materiale ale învățării, alegerea și implementarea unor strategii de învățare adecvate, evaluarea rezultatelor învățării”¹³.

În acreditarea acestor orientări și caracteristici avansăm un concept esențial în practica reflectivă a cadrului didactic, și anume acela de „ego”-*grafia profesionalizării*, pe care îl vom detalia în lucrarea proiectată.

Conform profesiologiei în învățământul pedagogic, profesia de pedagog este formată dintr-o multitudine de profesii individuale discrete, fiind totodată un minimonopol socio-cultural.

În context este necesar să menționăm ca în sistemul de formare profesională continuă sunt funcționale și demarează diverse programe axate pe scopuri clare și obiective specifice, consistente cu nevoile de dezvoltare personală și profesională ale cadrelor didactice în acest proces, dar și cu cele induse prin reforma educațională.

Ca urmare, premisele pregătirii devin *motivația ori simțirea* cadrelor didactice pentru ameliorarea experienței de educație, dat fiind că valoarea formării o reprezintă identificarea corectă a nevoilor de formare, a finalităților și a competențelor existente, a conținutului și a efectelor formării anterioare¹⁴. Însă programele respective nu „au scăpat” de abordarea tradițională psihopedagogică, aceasta impunându-se insistent „fără abateri”. Dar ele „nu au scăpat” nici de suprasaturația tehnologiilor noi, care îi fac pe elevi „invizibili” și „inaudibili” prin dependența de aceste tehnologii. Nu avansăm aici idea privind subestimarea acestor tehnologii moderne, însă, desi noi nu putem să ne sustragem în totalitate modernității, totuși ar fi greșit să fim apologeții ei: „Noi nu avem cum să nu fim moderni, dar în același timp ar fi oportun să fim doar moderni, abandonând, sau mai bine zis, uitând de valorile spiritual superioare. Fără să renunțe la modernitate, omul actual nu ar trebui să se mulțumească doar cu ea, lăsându-se pradă exceselor ei dezumanizante... accesul la lucrurile superioare, pentru noi, modernii, începe numai cu strădania de a substitui culturii noastre strict tehnice și utilitare o

¹² Vicol Nelu, Butnaru Cristina. Formarea continuă a cadrelor didactice : nevoi și priorități de dezvoltare profesională. Chișinău : Tipogr. „Print-Caro”, 2019, p. 66-70

¹³ Ibidem

¹⁴ Vicol Nelu, Butnaru Cristina, Formarea continuă a cadrelor didactice: nevoi și priorități de dezvoltare profesională. Chișinău: Tipogr. „Print-Caro”, 2019

cultură a discernământului”¹⁵. Așadar, menționează Mihai Andone, ca să te declari modern, aceasta nu semnifică să fii lipsit de discernământ valoric, spiritual și cultural, să uiți că în exteriorul perimetrului existenței noastre lumești mai există și un alt orizont ce ne înnobilează viața noastră adevărată; „dacă omul modern selectează și asumă critic tot ceea ce a trecut îi propune, atunci s-ar cuveni ca „selectivitatea” aceasta să ne însușească chiar și atunci când este vorba de reperele noi pe care ea, modernitatea, ni le propune”¹⁶. Deci, memoria culturală a modernității, puncrează autorul citat, nu conține nimic excepțional în corpusul său, iar veacul nostrum „a uitat” să ne ofere, în continuarea și în perpetuarea acestei memorii, o serie de repere valorice care altădată confereau *sens intern, extern și substanță existenței* unei întregi comunități umane¹⁷.

Nevoia noastră de relații, ambianță și cultură de calitate cere *interacțiuni de calitate* ce nu se pot realiza decât între *persoane de calitate*. Sau, altfel spus, ambianța sănătoasă cere interacțiuni sănătoase la care pot participa doar persoane sănătoase. *Competența presupune o participare de calitate pe toate cele trei niveluri*. Chiar o persoană echilibrată psiho-afectiv, nu poate participa la interacțiuni de calitate dacă nu știe să interacționeze. Rezultatul urmărit pe nivelul trei, al culturii, va cere nu doar un anumit tip de interacțiuni, ci va formula indirect exigențe asupra persoanelor. La nivelul interacțiunilor nu sunt motive ca ele să fie de un anumit tip, cultura, ambianța dorită le cere într-un anumit fel.

Creditele de studiu transferabile sunt niște valori numerice alocate unor unități de cursuri, seminare, laboratoare și altor activități didactice; acestea semnifică anumite simboluri și în baza lor se încearcă să se echivaleze *competențe realizate în cadre de formare diferite* (lingvistice, pedagogice, culturale, organizaționale etc. naționale și internaționale). Prin creditele de studiu transferabile se apreciază, cu o anumită aproximație, cantitatea de muncă, sub toate aspectele ei, efectuată de educat pentru însușirea cunoștințelor și valorilor unei discipline. Pe baza acestor credite, studenții își pot achiziționa „părți” ale „hărții” (sau ale „cartei”) lor profesionale în arii de formare distincte, conform intereselor, nevoilor și motivațiilor personale și profesionale. Deci, acestea formează, verifică și valorifică o anumită sau un anumit set de competențe.

Se pune însă problema dacă, principial vorbind, competențele se pot echivala, dacă ceea ce este valabil *acum și aici* va fi valabil *acolo și cândva*, dacă achizițiile - mai ales cele atitudinale sau valorice - sunt cuantificabile sau reductibile la niște simboluri cât mai exacte. Mai ales pentru că purtătorii acestor competențe pot face parte din perimetre culturale distincte, iar instituțiile de formare, chiar dacă sunt universități (și, prin urmare, sunt purtătoare ale universalității umane) împrumută caracteristicile locului în care acestea funcționează. Competența se dobândește, fiind, ca scop, ceea ce ne mișcă, ne îndreaptă către ceva, la urma urmelor, ne instituie ca *ființă melioristă*: mai bine, mai adevărat, mai frumos, ne măsoară pe trei niveluri: individual, social și cultural.

Nevoia noastră de relații, ambianță și cultură de calitate cere *interacțiuni de calitate* ce nu se pot realiza decât între *persoane de calitate*. Sau, altfel spus, ambianța sănătoasă cere interacțiuni sănătoase la care pot participa doar persoane sănătoase. Educația de calitate,

¹⁵ Patapievică Horia-Roman, *Omul recent*. București: Humanitas, 2008, p. 482

¹⁶ Andone Mihai, *Memorie și istorie la Paul Ricœur*. În: Revista „Communication Interculturelle et Littérature”. Tome II. No. 2(19), 2012, p. 24-33. Iași: Institutul european, 2012

¹⁷ Ricœur Paul, *Memoria, istoria, uitarea*. Timișoara: Amarcord, 2001

menționează profesorul emerit bucureștean Sorin Cristea¹⁸, constituie o miză istorică evocată în literatura de specialitate, în general, în studiile de politică a educației, în mod special. Este susținută în condițiile analizei relației prospective existentă sau doar imaginată între educația promovată în cadrul sistemelor de învățământ, lansate deja în epoca premodernă (Comenius), consolidate în plan național, în epoca modernă timpurie (Herbart) și avansată (în prima jumătate a secolului XX)¹⁹. Realizările și limitele istorice ale *educației de calitate* sunt dependente de *paradigmele* afirmate în epoca modernă (paradigma *psihocentristă* – paradigma *sociocentristă*) aflate în raporturi de contradicție, dar și de complementaritate, prelungite până în prezent.

Promovarea educației de calitate ca *soluție strategică* solicită definirea și analiza sa la nivel de *concept pedagogic fundamental*, construit *epistemologic*, nu de *slogan pedagogic*, vehiculat, de mai multe decenii predominant, uneori chiar exclusiv, doar prin mijloace sau resurse ideologice²⁰. O astfel de *abordare* este importantă nu doar în plan *epistemologic*, pentru consolidarea statutului *pedagogiei de știință specializată în studiul educației* (realizat prin concepte fundamentale proprii), ci și la nivel *social*, în sistemul de *profesionalizare a cadrelor didactice* de la toate treptele și disciplinele de învățământ.

Competența presupune o participare de calitate pe toate cele trei niveluri. Chiar o persoană echilibrată psiho-afectiv, nu poate participa la interacțiuni de calitate dacă nu știe să interacționeze. Rezultatul urmărit pe nivelul trei, *al culturii*, va cere nu doar un anumit tip de interacțiuni, ci va formula indirect exigențe asupra persoanelor. La nivelul interacțiunilor nu sunt motive ca ele să fie de un anumit tip, cultura, ambientul dorit le cere într-un anumit fel.

De aceea profesionalizarea cadrelor didactice presupune o activitate de formare și de aplicare eficientă a competențelor profesionale prin devenirea *profesorului integral* în baza integralității contextuale, ce se structurează într-o direcție nouă, motivată și determinată de un *cadru științific, reflectiv, profesional și educațional nou*.

În acreditarea acestei idei a profesorului reflectiv și a practicii reflectivă, trebuie să abordăm *reorientarea paradigmatică a formării/profesionalizării inițiale a viitorilor profesori*, și anume în *direcția metodologiei de adaptare*, dată fiind realitatea că, în orice sistem ce poate fi interpretat ca fiind *adaptiv la realitate, la schimbările paradigmatică*, procesele pot fi descrise într-un *limbaj intențional și cognitiv* și, invers, orice descriere intențională și cognitivă poate fi integrată într-un *cadru adaptiv*, deoarece adaptarea depinde de câștigarea și stocarea unei informații relevante și prin acest proces se stabilește o corespondență între acela care se adaptează și ambianța la care se adaptează: realizarea unei asemenea corespondențe va deveni posibilă pe baza informației cu privire la caracteristicile ambiantei²¹. Așadar, curricula disciplinelor psihopedagogice ar trebui să fie elaborate în spiritul „*trăirii conștiente*” a conținuturilor, iar această „*trăire conștientă*” poate fi adaptată realității în *contextul transversalității*, deoarece clamatul principiu de transdisciplinaritate limitează construcția identității profesionale a cadrelor didactice. Or, în ghidurile și în alte materiale metodologice privind realizarea actului didactic transdisciplinar nu se dezbate problema ce avansează

¹⁸ Cristea Sorin, Educația de calitate: obiect de studiu specific al educației. În: Educația de calitate în contextul provocărilor societale (Coord.: Vicol Nelu, Pogolșa Lilia, Țvircur Victor). Materialele Conferinței Științifice cu participare Internațională, 21.10.2022. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2022, p. 16-21

¹⁹ Cristea Sorin, Concepte fundamentale în pedagogie. Vol. 1-12. București: Didactica Publishing, 2016-2019

²⁰ Cristea Sorin, Pedagogie. Hărți conceptuale. Volumul I. București: Didactica Publishing, 2021

²¹ Vicol Nelu, Școala și cadrele didactice: ambianță educativă prin reușită. Chișinău: Tipografia „Totex-Lux”, 2021

întrebarea „ce există dincolo de transdisciplinaritate”, sau noi promovăm insistent ceea ce am menționat mai sus – agresivitatea cunoașterii („doar până aici” ?!).

De aceea profesionalizarea cadrelor didactice presupune o activitate de formare și de aplicare eficientă a competențelor profesionale prin devenirea *profesorului integral* în baza integralității contextuale, ce se structurează într-o direcție nouă, motivată și determinată de un *cadru științific, reflectiv, profesional și educațional nou*.

Procesul de valorificare a paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice a direcționat echipa de cercetători spre conceptualizarea și elaborarea *Ghidului metodologic de valorificare a Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provcărilor societale*, structurat în 4 capitole, și anume :

Capitolul I. Profesionalizarea cadrelor didactice: paradigma între „la suprafață” și „în imersiune” (*Nelu Vicol*)

Capitolul II. Profesionalizarea pedagogica triardica a cadrelor didactice (*Lilia Pogolșa*)

Capitolul III. Proiectarea și organizarea formării profesionale continue a cadrelor didactice prin experimentul pedagogic (*Aliona Afanas*)

Capitolul IV. Valorizarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă și satisfacția în muncă a profesorilor (*Mariana Zubenschi*).

Conținutul integral al Ghidului este fundamentat d indicatorii planificați și realizați atât epistemic/teoretic, cât și metodologic și praxiologic, identificate în tabelul 1:

Tabelul 1. Indicatori de cuantificare a rezultatelor (livrabile măsurabile) în semestrul I (trim. I, trim. II), 2023	
Planificate	Realizate
1. Chestionare de pre-diagnosticare privind implementarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă și inițială și analiza rezultatelor (3,0 c.a.)	1. Chestionare de pre-diagnosticare privind implementarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă și inițială și analiza rezultatelor (3,0 c.a.)
2. Studenți chestionați: 100	2. Studenți pre-chestionați: 120
3. Cadre didactice chestionate: 100	3. Cadre didactice pre-chestionate: 111
4. Baza de date	4. Baza de date acumulate din chestionare exprimate în cifre, convertite în procente, și analize
5. Draftul/Proiectul monografiei colective „Valorificarea istorică a conceptelor pedagogice în învățământul general din Republica Moldova”: 2,0 c.a.	5. Draftul/Proiectul monografiei colective „Valorificarea istorică a conceptelor pedagogice în învățământul general din Republica Moldova”: 2,0 c.a.
6. Draftul/Proiectul monografiei colective „Valorile și dimensiunile profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială”: 2,0 c.a.	6. Draftul/Proiectul monografiei colective „Valorile și dimensiunile profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială”: 2,0 c.a.
7. Structurarea algoritmică a materialelor pentru monografia colectivă „Valorificarea istorică a conceptelor pedagogice în învățământul general din Republica Moldova”: 3,0 c.a.	7. Structurarea algoritmică a materialelor pentru monografia colectivă „Valorificarea istorică a conceptelor pedagogice în învățământul general din Republica Moldova”: 3,0 c.a.
8. Structurarea materialelor pentru monografia colectivă „Valorile și dimensiunile	8. Structurarea materialelor pentru monografia colectivă „Valorile și

- profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială”: 3,0 c.a.
9. Materiale acumulate în variante de lucru (conform numărului de coli de autor specificate în Planul individual al cercetătorilor)
 10. Programul de validare a Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în procesul de formare continuă și inițială (3,0 c.a.)
 11. Atelier/seminar de lucru: 2
 12. Studenți formați: 100
 13. Cadre didactice formate: 100
 14. Baza de date
 15. Ghidul metodologic „Valorizarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă”, variantă de lucru: 10 c.a.
 16. Conceptualizarea monografiei colective „Valorificarea istorică a conceptelor pedagogice în învățământul general din Republica Moldova”: 2,0 c.a.
 17. Conceptualizarea monografiei colective „Valorile și dimensiunile profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială”: 8,0 c.a.
 18. Articole științifice în reviste de specialitate naționale și internaționale: 10,0 c.a.

- dimensiunile profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială”: 3,0 c.a.
9. Materiale acumulate în variante de lucru (conform numărului de coli de autor specificate în Planul individual al cercetătorilor pentru Semestrul I)
 10. Programul de validare a Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în procesul de formare continuă și inițială (3,0 c.a.)
 11. Atelier/seminar de lucru: 2
 12. Studenți formați: 120
 13. Cadre didactice formate: 874
 14. Baza de date acumulate din experimentele pedagogice exprimate în cifre, convertite în procente, și analize.
 15. Ghidul metodologic „Valorizarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă”, variantă de lucru: 10 c.a.
 16. Conceptualizarea monografiei colective „Valorificarea istorică a conceptelor pedagogice în învățământul general din Republica Moldova”: 2,0 c.a.
 17. Conceptualizarea monografiei colective „Valorile și dimensiunile profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială”: 8,0 c.a.
 18. Articole științifice în reviste de specialitate naționale și internaționale: 10,0 c.a.
 19. Realizare supra-planificare:
 - 19.1. Monografia monoautor „Educație – valoare generatoare de valori”. Consemnări ale educației în Republica Moldova (2005-2008). Autor: dr.hab., conf.univ. Victor Țvircun, aprobată de Senatul UPSC (volum, format A5: 263 de pagini sau 11,73 c.a.)
 - 19.2. Monografia monoautor ”Învățământul și știința psiho-pedagogică în Republica Moldova (1945-2020). Autor: dr.conf.univ. Victor Bâcu, variantă de lucru (volum format A4: 144 de pagini sau 11,0 c.a.)
 - 19.3. Ghidul metodologic „Valorificarea Paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale”, variantă de lucru (volum: 155 de pagini sau 10,27 c.a.)

Astfel, autorii Ghidului metodologic au relevat și au identificat răspunsul/răspunsurile unui șir de probleme ce vizează profesionalizarea cadrelor didactice în dicotomia „la suprafață” și „în profunzime”, secundată de alte probleme privind *statutul profesorului în societatea de azi*, și anume:

- schimbarea ca o discontinuitate ce afectează pe individ mult mai frecvent și creează conflicte în sistemele sociale;
- starea de lucruri reclamă noi *procese educative* și de *formare profesională* și necesită o revizuire a tuturor *sistemelor și proceselor educaționale*;
- schimbarea atitudinii față de serviciile educaționale prestate;
- nivelul scăzut al profesionalismului unor pedagogi;
- profesia de pedagog a devenit una prea puțin prestigioasă;
- lipsa diagnosticării candidaților pentru învățământul cu profil pedagogic ;
- statutul profesorului în societatea de astăzi ;
- lipsa diagnosticării candidaților pentru învățământul cu profil pedagogic ;
- dorința de a fi paradigmatici prin armonia „imprinting”-ului, a „întipăririi” într-o nouă moralitate și într-o nouă responsabilitate a condiției noastre umane și profesionale prin observație, implicare, explicație și similitudine ;
- dorința de a cunoaște realitatea transmisă din generație în generație prin mecanismele fenomenului transcultural și transfeneraționist, de a respira aerul timpului nostru, de a incorpora ciclic ceva di „zeitgeist”, din spiritul timpului ;
- implicarea în servirea intereselor personale și de grup ;
- perfecționarea intelectuală prin „deschiderea minții” către „deschiderea spiritului profesionist” și către „deschiderea orizonturilor profesionale” pentru construirea „regatului” mental al carierei didactice
- dezvoltarea și profesionalizarea către hiatusul „viață-minte”, către conexiunea *res extensia* și *res cogitans*, către *eugenie* ce postulează principiul „*Mens sana in corpore sano*” ;
- să ne asigurăm „încărcătura” socioculturală și psihosocială prin *etologia umană*, deci prin studiul comportamentului uman ce se sprijină pe *metoda empatiei* ;
- construcția propriei noastre paradigme prin sistemul nostru de referință, ca *simț acut al prezentului și al nemijlocirii* etc.

Toate acestea reprezintă o nouă reflecție combativă și pedagogică asupra domeniului educațional, izvorât din „*mindspace*” (spațiu dedicat, spațiu cel mai bun în care este bine și te simți fericit) și „*mindfulness*” (spațiu al vieții conștientizate, al artei de a trăi conștient).

CONCLUZII

Formarea continuă a cadrelor didactice are nevoie de repere, de un *ghidaj metodologic, dar sintetizând epistemic și anumite entități de mijlocire a parcursului metodologic și praxiologic sau acțional.*

Dacă politicile și strategiile de perfecționare/de formare/de dezvoltare nu țin doar de autorii monografiei valorificate, în ceea ce privește conținuturile și metodele de formare și modalitățile de evaluare, lucrurile au o altă fațetă.

De aceea, în conformitate cu demersurile teoretice, metodologice și praxiologice, pe cât le-a stat în putință, autorii au elaborat în variantă de lucru ***Ghidul metodologic de valorificare a paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale.***

Domniile lor au încercat să vină în întâmpinarea colegilor din învățământul general cu seturi teoretice și metodologice noi, cu răspunsuri pe măsura schimbărilor de paradigmă a sistemului și a procesului de formare personală și profesională în realitățile educaționale, în cele care influențează ambianța educativă a școlii și a cadrelor didactice, cu formule și demersuri explicative coerente și de perspectivă.

În conformitate cu Baza de date analizate în contextul experimentelor pedagogice au fost constatate următoarele concluzii:

I. Analiza datelor în cadrul experimentului de constatare a demonstrat necesitatea abordării complexe a domeniilor de competențe profesionale ale cadrelor didactice la nivel de sistem și proces educațional. În cadrul experimentului pedagogic au fost diagnosticate, formate și validate finalitățile educaționale, determinând următoarele *competențe profesionale ale cadrelor didactice: competența relațională: dezvoltarea relațiilor constructive bazate pe corectitudine; competența cognitivă de specialitate: proiectarea, planificarea și implementarea curriculumului în procesul educațional; competență de predare – învățare: valorificarea oportunităților de învățare curriculare, extracurriculare și extrașcolare; competența managerială: planificarea, organizarea, implementarea și monitorizarea documentelor de politici educaționale și normative; competența de proiectare și planificare: formularea obiectivelor de învățare pentru disciplina predată și activitățile extracurriculare și extrașcolare; competența de evaluare și monitorizare: stabilirea criteriilor de evaluare specifice utilizate în cadrul disciplinei predate și implementarea acestora în procesul educațional.*

Demersul pedagogic de FPC a confirmat dezvoltarea profesională a cadrelor didactice prin implementarea *Programului de FPC a cadrelor didactice, axat pe competențele profesionale ale cadrelor didactice: competența relațională, competența cognitivă de specialitate, competență de predare – învățare, competența managerială, competența de proiectare și planificare, competența de evaluare și monitorizare.*

Analiza datelor experimentale a Grupului Experimental, 441 subiecți, și Grupul de Control, 447 subiecți, confirmă veridicitatea *Programului de FPC a cadrelor didactice, axat pe cele două module Praxiologia profesionalizării cadrelor didactice și Organizarea activităților educaționale curriculare și extrașcolare.*

Eficiența *Programului de FPC*, demonstrat în cadrul experimentului de validare, a scos în evidență date statistice semnificative pentru grupul experimental (GE) comparativ cu grupul de control (GC). Instrumentele de cercetare utilizate în experimentul pedagogic sunt eficiente și viabile pentru a fi utilizate în cadrul stagiilor de FPC. În acest context, menționăm funcționalitatea acțiunilor și activităților realizate în profesionalizarea cadrelor didactice prin dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice.

II. În acest context, valorizarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă este influențată de satisfacția în muncă a profesorilor. Această relație de natură "Om-Om" dispune de un rafinament orientat la nivel primar pe conceptul de "Sine" (a factorilor determinanți ce poartă un caracter personal, în sistemul "Eului"). În sistemul "Eul" cadrul didactic este transferat prin prisma valorică și motivațională în dimensiunea empatic-rațională a socialului, drept identitate socio-profesională apreciată mai mult la nivel microsocioal, decât macrosocioal. Din aceste considerente, locus controlul statutului cadrului didactic poartă un caracter introvertit, condus valoric de propriul sistem al "Eului". Acești factori, la nivel de sine, profesie și mediu se mențin pe tot parcursul vieții, conturând traseul profesional al cadrului didactic, vocația, alegerea domeniului profesional, orientarea sa în carieră și învățarea pe tot parcursul vieții.

III. Actualmente, traseul de profesionalizare, atât la etapa de inițiere în carieră cât și la cea de formare profesională, moștenește la rândul său un spectru de caracteristici profesionale empatic-relaționale, deoarece modalitatea eco-generativă de interacțiune poate avea loc doar în prezența unui potențial de viitor, adică a unui mediu educațional deschis către noi experiențe, fapt care este de asemenea confirmat de particularitatea introvertită a statutului cadrului didactic.

IV. Examinarea specificului mediului profesional prezintă o congruență dintre aspectele de formare continuă a cadrelor didactice precum:

1. conștientizarea viziunii personale față de rolul profesional și valorile domeniului educațional.
2. reflecția în examinarea implicațiilor și consecințelor viziunii personale față de mediul educațional.
3. practicarea excelenței în activitatea de predare și diseminarea importanței activității didactice pentru societatea actuală în mediul educațional.
4. împlinirea profesională de natură empatic rațională, care este validată de deciziile asumate în raport cu procesul de învățare pe tot parcursul vieții a cadrului didactic.

Motivația obținerii succesului poate fi dezvoltată prin instruire la toate etapele de formare continuă a cadrului didactic. Practicarea excelenței ea poate fi formată și în contextul activității muncii, atunci când cadrul didactic va simți direct toate prioritățile și beneficiile legate de împlinirea profesională. O motivație adecvată de realizare poate fi formată natural și să se realizeze constructiv doar în limitele sistemului de relații, care se va caracteriza prin cooperări autentice, și în primul rând printr-o combinație armonioasă a calităților personalității cadrului didactic, fără de careva presiuni distructive, favorizare pozitivă pentru succesul obținut și susținere fără de umilință în caz de insucces.

V. Cadrele didactice cu un nivel înalt de satisfacție denotă un nivel înalt de atingere a obiectivelor propuse și se caracterizează prin: *persistență în atingerea scopurilor propuse; insatisfacție cu privire la realizările de moment; tendință permanentă de a îmbunătăți munca sa; implicare activă în procesul de predare-învățare-evaluare; orientare în a trăi satisfacția succesului; incapacitate de a munci nesatisfăcător; capacitate și abilitate de a inventa și adapta noi tehnici de lucru în îndeplinirea sarcinilor curente didactice; incapacitatea de a concura; dorința de a ajuta, trăi și a împărtăși experiența de atingere a rezultatelor și succesului său cu elevii, colegii și mediul lor de referință; nemulțumire în obținerea unui succes frivol în realizarea incidentă a unei sarcini.*

VI. Desigur nu este un secret, că față de domeniul profesional educațional politicele forței de muncă oferă o importanță mai mică față de nevoile cadrului didactic. Din aceste considerente această entitate profesională este orientată intern, drept un construct al carierei didactice axat pe conceptul de sine. Acest fapt nu oferă care-va grad de mobilitate în carieră, extrovertire profesională sau validare socială a aportului său profesional în societate. Acest aspect denotă un conflict socio-profesional, exprimat de modalitatea de conceptualizare a valorilor personale ață de cele profesionale, care coexistă din necesitatea de a exercita rolul didactic ca parte a întregii persoane. Iar valorizarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în formarea continuă și conceptualizarea rolului cadrului didactic ar soluționa acest conflict prin cascada septgonală formare, explorare, diferențiere, congruență, experimentare, decizie, validare.

Cu atât mai mult, ține de moralitatea, etica și deontologia noastră personală și profesională a tuturor actorilor implicați în profesionalizarea cadrelor didactice să cunoaștem în profunzime ceea ce se întâmplă „pe ogorul” educațional, ca să avem „ani” rodnici (poate... și mai rodnici), să dobândim competențe noi, transversale, să acționăm reflectiv, în conformitate cu construcția noastră mentală identificată în conceptul de „ego”-grafia profesionalizării, cu responsabilitate și cu perseverență în situații generale ori specifice.

În context, autorii Ghidului metodologic consideră că informația, demersurile teoretice și metodologice ar fi suficiente, dată fiind realitatea că fără această triadă inserată în paginile Ghidului nu vom putea descifra fenomenele educaționale care se proliferază tot mai mult polimorfe și complicate în formarea profesională continuă a cadrelor didactice.

Așadar, lucrarea elaborată de autori poate fi folosită în maniera unui **Ghid metodologic de acțiune pedagogică**, el ajutând cadrele didactice să se concentreze asupra etapei profesionale în care se află și asupra acelor acțiuni ce îi vor ajuta să abordeze răspunsuri relevante privind traseul de profesionalizare și menținerea în această profesie.

Etapizarea formării personale și profesionale și menținerea în profesie semnifică *algoritmul dinamic triadic* (1) început (analiză) – (2) valorificare (praxiologie) – (3) reflecție (sinteză).

Însă indiferent de etapa la care se vor afla cadrele didactice, vor parcurge textul Ghidului metodologic pentru a identifica un răspuns/răspunsuri privind întrebările de orientare în planul lor de acțiune educațională.

Ceea ce autorii propun în **Ghidul metodologic** reprezintă o contribuție și o emblemă a cercetărilor științifice ale echipei derulate pe parcursul anilor 2020-2023 privind realizarea proiectului în cadrul Programului de Stat, Prioritatea a IV-a Provocări societale, cu genericul „Fundamentarea paradigmei de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale, cifrul 20.80009.0807.45” (conducător de proiect: Nelu Vicol, dr., conf.univ.).

Astfel, textul **Ghidului metodologic** este reprezentat atât de nume de autori consacrați prin lucrări de referință în domeniul pedagogic, dar și de tineri co-autori, discipoli ai mentorilor lor. Echipa de autori antrenată este eterogenă sub aspectul experienței academice, al traseelor curriculare, al formării inițiale și continue, al formației etice, al biografiei intelectuale și al stilisticii culturale, iar aceste valori garantează o completitudine experiențială și de competență. Deschiderea față de literatura psihopedagogică mondială, cunoașterea la fața locului a unor experiențe didactice naționale și europene, numeroasele stagii și mobilități naționale și în străinătate au lasat amprente și devoțiuni în modul de a trata problemele formării cadrelor

didactice.

Ghidul metodologic semnifică o manieră teoretico-metodologică de valorificare a monografiei colective „Paradigma de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale”, apărută la C.E-P. al UPS „Ion Creangă” în anul 2022, în care sunt inserate o serie de dezvoltări inedite, precum profesiologia și profesiografia în învățământul pedagogic, metaformarea cadrelor didactice, educația corectivă, ambianța educativă a școlii și a cadrelor didactice prin reușită, activitatea reflectivă a cadrelor didactice, modelul profesorului reflectiv, profesorul cercetător, conștiința pedagogică, identitatea profesională a cadrului didactic, tactul pedagogic și social, calitatea în educație etc.

Dacă exercităm o analiză la suprafață și în imersiune, vom observa că actul de politică educațională, pe care ministerul de resort îl promovează cu ardoare la „nivel de modernizare” în contextul provocărilor societale, pendulează între distanța dintre memorie și istorie, dintre domeniul fluctuant al trăitului, al experienței, și cel al criticii, al ceea ce este percepția publică.

Astăzi în activitatea profesională a cadrelor didactice sunt aplicate noțiuni, concepte etc. prin intervenția crasă a anglicismelor (acum câteva decenii ne-am debarasat de rusisme, astăzi acceptăm anglicismele, este vreo deosebire !?). Cu atât mai mult, se elaborează metodologii, reglementări la nivel de minister (exemplu: regulamentul privind budling-ul etc.). Este oare atât de săracă limba română !? În acest context se cere ca actul educațional să fie secundat, complementat, girat de unul cu adevărat pedagogic, de o exoertizare de strictă specialitate, de o definiție a lui strict tehnică. Or, la noi în sistemul educațional, nici astăzi nu este realizată o expertiză ori o evaluare de tip *imago* a politicii educaționale promovată de ministerul de resort, deci ministerul el însuși este evaluatorul a ceea ce reorganizează, modernizează, reformează ori construiește/deconstruiește.

Considerăm că actul de decizie educațională, cu toate elementele ce îl predomină, nu trebuie să fie nici „politic”, nici „strict” didactic. Acesta apare ca o joncțiune optimă între proiectul politic și posibilitățile sale de realizare din punct de vedere tehnic. Didacticul acționează ca o instanță de remaniere (de validare, de cenzurare) a „visului” politic, a ceea ce se întruchipează la nivelul dezirabilității ideologice. Aceasta din perspectiva că nu orice proiect educativ este „primit” sau acceptat, absorbit de realitate, deci absorbit de schimbarea paradigmatică.

Acestea trebuie configurate în acțiuni și proceduri specifice, didactice. Se observă astăzi că foarte mulți deputați, politicieni și alte categorii de persoane „se pricep” în probleme de educație, deci prea mulți amatori, oportuniști, impostori au invadat spațiul deciziei educaționale, fără a avea o competență în această materie. Cel mai regretabil este realitatea că miniștrii domeniului se conformează acestora fără deosebire.

Ar fi o premieră în sistemul nostru educațional dacă reprezentanții „nucleului dur” – *Homo neophilis*, deci cadrele didactice reflectivă, ar iniția un proces de *expertiză pe interior* a sistemului educațional în contextul realizării și implementării politicii educaționale pe care o promovează ministerul de resort !...

LISTA
lucrărilor publicate

Lista publicațiilor se prezintă în ordine alfabetică și va fi structurată separat

- **monografiile (naționale / internaționale),**
- **manuale/ dicționare/ lucrări didactice (naționale / internaționale),**
- **capitole în monografii și culegeri (naționale / internaționale),**
- **articole din reviste cu factor de impact:**

- *articole din reviste cu factor de impact mai mare* 3
- *articole din reviste cu factor de impact* 1,0-2,9
- *articole din reviste cu factor de impact* 0,1-0,9
- *articole din reviste cu factor de impact* 0,01-0,09

- **articole din alte reviste editate în străinătate,**

VICOL Nelu, Profesionalizarea cadrelor didactice : politici educaționale sau paradigmă. În : Journal of Romanian Literary Studies. Issue nr. 32/2023, p. 111-124. International Romanian Humanitatties Journal, published by the ALPHA ARHIPELAG XXI PRESS, ISSN: 2248-3004, Târgu Mureș 2023 (1.20 c.a.)

- **articole din reviste naționale:**

- *categoria A,*
- *categoria B,*

PERLIMAN Victoria, POGOLȘA Lilia, Revista de Pedagogie și Psihologie „Univers Pedagogic”, Categoria B, nr. 1(73), 2023, p. 14-19. Chișinău: ISSN 1811-5470 (0,58 c.a.)

VICOL Nelu, Profesionalizarea cadrelor didactice : sistem de semnalizare a poziției ierarhice. În: Revista de Pedagogie și Psihologie „Univers Pedagogic”, Categoria B, nr. 1(73), 2022, p. 5-13 Chișinău: ISSN 1811-5470 (1,20 c.a.)

- *categoria C,*
- **articole din alte reviste naționale**

- **articole în culegeri (naționale / internaționale),**

AFANAS Aliona, Organization of the continuous professional training system of teachers at the national level. În: Globalization, intercultural dialog and national identity 10, Secțiunea Communication, journalism, education sciences, psychology and sociology, Conferință Științifică Internațională, Institutul de Studii Multiculturale Alpha, Universitatea „D. Cantemir” Tîrgu Mureș, România, 20 mai 2023 (în curs de apariție).

GHERȘTEGA Tatiana, PERLIMAN Victoria, Dezvoltarea traseului de profesionalizare a cadrelor didactice prin activitatea de mentorat. Conferința Științifică Internațională „Știință și educație: noi abordări și perspective”, 24-25 martie 2023. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. (în curs de apariție).

MELNIC Natalia, Managementul timpului și învățarea independentă. VIII International Scientific and Practical Conference Global and regional aspects of sustainable development held on in Copenhagen, Denmark. March 26-28, 2023; ISBN 978-87-615-0721-1; pag.150-156 (0,60 c.a.).

VICOL Nelu, Ego-grafia profesionalizării cadrelor didactice. În : Volumul 10 al Conferinței Internaționale „Communication. Contexts. Interdisciplinarity”. 10TH Edition (20-21 mai 2023).

Section: Communication, Journalism, Education Sciences, Psychology and Sociology
Published by: ”Arhipelag XXI” Press 2023, Tîrgu Mureș, România p. 54-63 (1,0 c.a.). ISBN: 978-606-93691-9-7

În curs de apariție:

CUZNEȚOV Larisa, Perspective de abordare a profesionalizării studenților pedagogi în contextul educației și consilierii familiei în instituțiile de învățământ. În: Volumul Conferinței Științifice Internaționale a cadrelor didactice. UPSC, 24-25.03.2023

MELNIC Natalia, Cadrul didactic în învățarea simultană. În: Volumul Simpozionului Științific Transfrontalier „Învățarea școlară în contextul provocărilor societale”, 23.06.2023. Chișinău: CEP UPSC, 2023, p. ISBN (în curs de apariție)

PATRAȘCU Dumitru, Necesitatea formării liderilor și dezvoltării competențelor de leadership în managementul motivării. În: Revista „Univers Pedagogic”, nr. 2, 2023 (în curs de apariție).

PERLIMAN Victoria, Dinamica provocărilor societale asupra personalității cadrului didactic. În: Revista „Univers Pedagogic”, nr. 2, 2023 (în curs de apariție).

POGOLȘA Lilia, Reconfigurarea educației. În: Volumul Simpozionului Științific Transfrontalier „Învățarea școlară în contextul provocărilor societale”, 23.06.2023. Chișinău: CEP UPSC, 2023, p. ISBN (în curs de apariție)

RAILEANU Olga, Mobilitatea academică: tendințe oportunități și de eficientizare a procesului de formare profesională inițială a studenților pedagogi. În: Volumul Conferinței Științifice Național Internaționale „Știință și Educație: noi abordări și perspective”, 24-25.03.2023

VICOL Nelu, Educația/Învățarea altfel dar... la fel ? În: Volumul Simpozionului Științific Transfrontalier „Învățarea școlară în contextul provocărilor societale”, 23.06.2023. Chișinău: CEP UPSC, 2023, p. ISBN (în curs de apariție)

ȚVIRCUN Victor, Educație – valoarea generatoare de valori. Consemnări ale educației în Republica Moldova (2005-2008). Monografie: autor: dr.hab., conf.univ. Victor Țvircun, aprobată de Senatul UPSC (volum: 152 de pagini sau 11,74 c.a.)

- **Documente**

- **rapoarte publicate/Teze ale comunicărilor la congrese, conferințe, simpozioane, în culegeri (naționale / internaționale),**

**INDICATORI DE CUANTIFICARE A REZULTATELOR ELABORATE
ȘI ÎN CURS DE APARIȚIE (LIVRABILE MĂSURABILE)**
(inclusiv ale membrilor echipelor partenere) (conform Anexei 1)

Tipul lucrării	Nr. de lucrări	Nr.pagini Nr coli de autor
Monografie monoautor (aprobată de Senatul UPSC)	1	263/ 11,73 c.a.
Monografie monoautor (variantă de lucru)	1	144/11,0 c.a.
Prefață (dr.conf.univ. Vicol Nelu) la monografia dlui Țvircun Victor, dr.hab., conf.univ..	1	5/0,50 c.a.
Ghid metodologic (variantă de lucru)	1	156/ 9,33 c.a.
Articole revistă națională	3	25/ 2,50 c.a.
Articole revistă internațională	1	9/ 0,89 c.a.
Articol culegere națională	2	35/ 7,0 c.a.
Articol culegere editată peste hotare	2	25/ 1,50 c.a.
Articol culegere cu participare internațională (Republica Moldova)	3	22/ 2,20 c.a.
TOTAL	15	684 pagini / 36,65 c.a.
Participare sesiuni științifice naționale/internaționale, seminare, webinare, training-uri, lansări de carte et.	5	

NOTĂ: în cur de apariție:

- 1. Articole în reviste, culegeri naționale și internaționale: 8**
- 2. Lucrări științifico-metodice: 2**
- 3. Monografie monoautor: 1**

Alte date importante (conform Anexei 2 din Rapoartele individuale)

DATE

privind deplasările și stagiile cercetătorilor organizației din sfera științei și inovării peste hotare în anul 2022

Nr. d/o	Numele, prenumele, gradul și titlul științific, anul nașterii	Țara, denumirea organizației vizitate	Scopul vizitei, contribuția la realizarea activităților din cadrul proiectului (de indicat proiectul); contribuția la realizarea activităților din cadrul organizației	Termenul deplasării
1.	Pogolșa Lilia, dr.hab., conf.univ., cercet.șt.princip.	România, Universitatea din orașul Oradea	<ul style="list-style-type: none"> - schimbul de experiență în cercetare în domeniul educațional cu Universitatea din Oradea, România; - inițierea unor proiecte transfrontaliere/europene în domeniul de cercetare, inovare și transfer tehnologic; - stabilirea anumitor acțiuni/activități privind desfășurarea evenimentelor științifice transfrontaliere cu tematică de cercetare, inovare și transfer tehnologic; semnarea parteneriatului de cercetare și stabilirea programelor/echipelor de cercetare/dezvoltare a domeniului educațional.	13-15 iunie 2023

DATE

privind vizitele savanților și specialiștilor de peste hotare în anul 2022

Nr. d/o	Numele, prenumele, gradul și titlul științific, ale savantului	Țara și denumirea organizației în care activează savantul	Scopul vizitei. Descrierea succintă a activităților (realizarea proiectelor comune, stagiul, participări la manifestări științifice)	Termenul vizitei
1.				
2.				

DATE

despre implementarea rezultatelor științifice în anul 2022

Denumirea lucrărilor Executantul (sectorul) Conducătorul (gradul științific, numele, prenumele)	Locul implementării (întreprinderea, organizația)	Volumul implementării , efectul economic (social) preconizat sau real	Prin ce act/document se confirmă faptul implementării (contract, proces-verbal, acord de colaborare etc.)
1.	2.	3.	4.
Vicol Nelu, Pogolșa Lilia, Perliman Victoria, Țvircun Victor, Gherștega Tatiana: articole științifice	Revista Științifică de Pedagogie și Psihologie „Univers Pedagogic” Euromentor Journal. Studies about education. București, 2022, Vol. XIII, nr.1, pp.7-18.	33 de pagini de manuscris	Cuprinsul Reviste, Nr 1, Nr. 2, 2023, ISSN Cuprinsul Revistei Euromentor Journal

DATE

despre activitatea de colaborare în sfera științei și inovării

Colaborarea științifică cu alte organizații din sfera științei și inovării (inclusiv cu instituțiile de învățământ superior)

Organizația Subdiviziunile implicare	Forma de colaborare <i>Proiecte de cercetare</i> <i>Unități comune de cercetare</i> <i>Contracte științifice</i> <i>Organizarea manifestărilor științifice etc.</i>
Școala Doctorală Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Universitatea de Stat „B.-P.Hasdeu” Cahul	Proiecte de cercetare prin doctorat (coordonarea a 10 proiecte) Membri în echipele de îndrumare la tezele de doctorat în științele pedagogice (Vicol Nelu, Pogolșa Lilia)

Conducător la tezele de licență, masterat, doctorat susținute sau pregătite cu referință la proiectul realizat

Numele și prenumele conducătorului	Titlul tezei	Numele, prenumele studentului, masterandului, doctorandului
Vicol Nelu	Formarea culturii comunicării elevilor din perspectiva transdisciplinarității în învățământului general Reconceptualizarea educației patriotice a adolescenților Educația elevilor pentru integrarea în cultura europeană în contextul studierii limbii engleze	Popa Ludmila Ciobanu Ana Livițchi Irina

	Formarea competenței culturale a elevilor în contextul creației folclorice Strategii alternative de formare a competenței elevilor privind receptarea textului literar în învățământul gimnazial Dezvoltarea limbajului literar-artistic în cadrul educației lingvistice și literare	Bălan Rodica Antip Crina Moisa Mihaela

Lista și numărul de granturi doctorale solicitate în anul 2022

Nr.	Domeniu științific	Program de doctorat	Nume, prenume conducător de doctorat	Titlu proiect
1.				
2.				

Colaborarea cu instituțiile de învățământ superior în aspect didactic

(se completează doar de titularii organizației)

Instituția de învățământ superior	Ciclul I- licență Ciclul II - masterat	Denumirea cursului	Numele și prenumele profesorului

Asistență, consultanță și promovare a imaginii științei

1	Tipuri de activități	Denumire document, Ordin, Data	Numele, prenumele
2	Document de politici elaborat și aprobat de ministerul de resort/Guvern		
3	Recomandare metodologică elaborată și implementată în activitatea autorităților publice centrale și/sau locale		
4	Participare în activitatea comisiilor instituite de Președinție, Parlament, Guvern	Membru al Consiliului Republican de Atestare a cadrelor didactice/de conducere, ordin MEC nr. 380 din 14.04.2023	Afanas Aliona

5	Participare în activitatea grupurilor de lucru instituite de ministere, departamente	<p>Președinte Comisia republicană de atestare privind conferirea gradelor didactice unu și superior, Ordin nr. 380 din 14.04.2023, MEC, 11 mai 2023 (ordinul MEC).</p> <p>Membriu al comisiei de experți al ANACEC Comisia de profil <i>Formare profesională continuă</i>, Ordin nr. 119 din 10.02.2020, MECC, 2020 – până în prezent.</p> <p>Membriu al Grupului de lucru pentru elaborarea Regulamentului Institutului de Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic al UPSC, Ordin nr. 415 din 02.12.2022</p>	<p>Afanas Aliona</p> <p>Afanas Aliona</p> <p>Vicol Nelu</p>
6	Aviz la proiect de lege sau alt act normativ		
7	Carte de popularizare a științei		
8	Seminar sau altă manifestare organizată pentru utilizatori	<p>Atelier de lucru: Dezvoltarea competențelor digitale: condiție de succes în activitatea de serviciu. Inspectoratul General de Carabinieri, Chilinău</p> <p>Proiectul național educațional coordonat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării ”TÂRGUL NAȚIONAL AL COMPANIILOR ȘI MINIFIRMELOR ȘCOLARE”</p> <p>Webinar: Strategii de educație economică a elevilor de către cadrele didactice și părinți</p> <p>Webinar în conformitate cu obiectivele specifice și fundamentat planul monografiei „Valorile și dimensiunile profesionalizării cadrelor didactice: formare inițială ”</p>	<p>Vicol Nelu Niculcea Tatiana</p> <p>Oloieru Anastasia Premiul mare</p> <p>Oloieru Anastasia</p> <p>Oloieru Anastasia</p>

Promovarea științei și realizărilor din sfera științei și inovării prin emisiuni TV / Radio

Emisiunea TV / Radio	Tematica interviuării	Numele, prenumele interviuatului

Comunicare orală la conferințe naționale / internaționale

Numele, prenumele autorului	Denumirea comunicării	Conferința
Afanas Aliona, dr. hab., conf. univ.	Comunicare: Organization of the continuous professional training system of teachers at the national level.	Conferință Științifică Internațională: GLOBALIZATION, INTERCULTURAL DIALOG AND NATIONAL IDENTITY 10, Secțiunea COMMUNICATION, JOURNALISM, EDUCATION SCIENCES, PSYCHOLOGY AND SOCIOLOGY, Institutul de Studii Multiculturale Alpha, Universitatea „D. Cantemir” Tîrgu Mureș, România, 20 mai 2023 (Programul conferinței, certificatul de participare).
Afanas Aliona, dr. hab., conf. univ.	Comunicare: Professionalization of teaching staff: national and international priority in the context of societal challenges.	Conferință Științifică Internațională: PRACA SOCJALNA I POLITYKA SPOŁECZNA W OBSZARACH MIEJSKICH I WIEJSKICH, Secțiunea 8: SOCIAL ASSISTANCE - SECURITY – EDUCATION, Universitatea Pedagogică din Cracovia, Polonia, 05 iunie 2023 (Programul conferinței, certificatul de participare).

Publicații științifice electronice

Numele, prenumele autorului	Denumirea articolului	Link-ul

Articole de popularizare a științei în ziare, reviste etc.

Numele, prenumele autorului	Denumirea articolului	Ziarul, revista

Participări la manifestări științifice, workshop-uri, mese rotunde

Denumirea manifestării științifice, expoziții, workshop-uri, târguri, mese rotunde	Participanții	Tematica prezentărilor	Distincții obținute

Redactori-șefi, membri ai colegiilor de redacție a revistelor științifice naționale desemnați în 2021

Nume, prenume	Revista
Afanas Aliona, dr. hab., conf. univ.	Membru al colegiului de redacție a Revistei <i>Univers Pedagogic</i> , ICITT al UPSC

Pogolșa Lilia, dr.hab., conf.univ.	Redactor șef al Revistei <i>Univers Pedagogic</i> , ICITT al UPSC
Vicol Nelu, dr., conf.univ.	Membru al colegiului de redacție a Revistei <i>Univers Pedagogic</i> , ICITT al UPSC

Președinți/secretari ai consiliilor științifice specializate / comisiilor de susținere a tezelor de doctor habilitat

Nume și prenume – președinte/secretar	Data	Titlul tezei/Specialitatea/conducător științific	Numele, prenumele doctorandului

Referenți la susținerea tezelor de doctor habilitat/doctor

Numele și prenumele – referent	Data	Titlul tezei/Specialitatea/conducător științific	Numele, prenumele doctorandului
Vicol Nelu	09.03.2023	Armonizarea socio-profesională în individualizarea modalităților de educație a adulților. Teză de doctor în pedagogie Specialitatea 531.01 Teoria generală a educației	Bertea Iulian-Ciprian

Alte date:

AFANAS Aliona, Obținerea titlului științific de **doctor habilitat în științe ale educației** cu tema **Teoria și praxiologia formării profesionale continue a cadrelor didactice**, specialitatea 531.01 Teoria generală a educației, consultant științific Lilia POGOLȘA, dr. hab., conf. univ., **Decizia Consiliului de Conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare nr. 4 din 24.02.2023.**

AFANAS Aliona, Obținerea abilității de conducător de doctorat, profilul *Pedagogie generală*, specialitatea 531.01. *Teoria generală a educației*, **Decizia Consiliului de Conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare nr. 13 din 24.02.2023.**

AFANAS Aliona, **Brevet:** O r d i n Nr. 29-A din 10 aprilie 2023 ANACEC privind conferirea **Medaliei „Promotor al culturii calității în educație și cercetare”** de gradul II, în semn de înaltă apreciere pentru promovarea culturii calității în educație, pentru corectitudinea, responsabilitatea și profesionalismul manifestate în activitățile Comisiei de profil în domeniul formării profesionale continue (Aliona Afanas).

Raport prezentat și aprobat în ședința Consiliului Științifico-Didactic al ICITT din 27 iunie 2023

Conducătorul proiectului: Nelu VICOL, dr.conf.univ. _____